

The background is a painting by the English Romantic painter J.M.W. Turner, titled "Rain, Steam, and Great Central Railway". It depicts a coastal scene with large, dark rock formations in the foreground and middle ground. The sky is filled with soft, hazy clouds, suggesting a rainy or steamy atmosphere. In the distance, a train is visible on a railway line. The overall style is characteristic of Impressionism, with visible brushstrokes and a focus on light and color.

IMPRESSZIONIZMUS

XIX. sz. vége (1870-1890)

Előzmények 1. (realizmus)

Madarász Viktor: *Hunyadi László siratása*

A **történelmi festészet** (historizmus)

A régmúlt történelmi eseményeinek megjelenítése,
nemzettudat formálása.

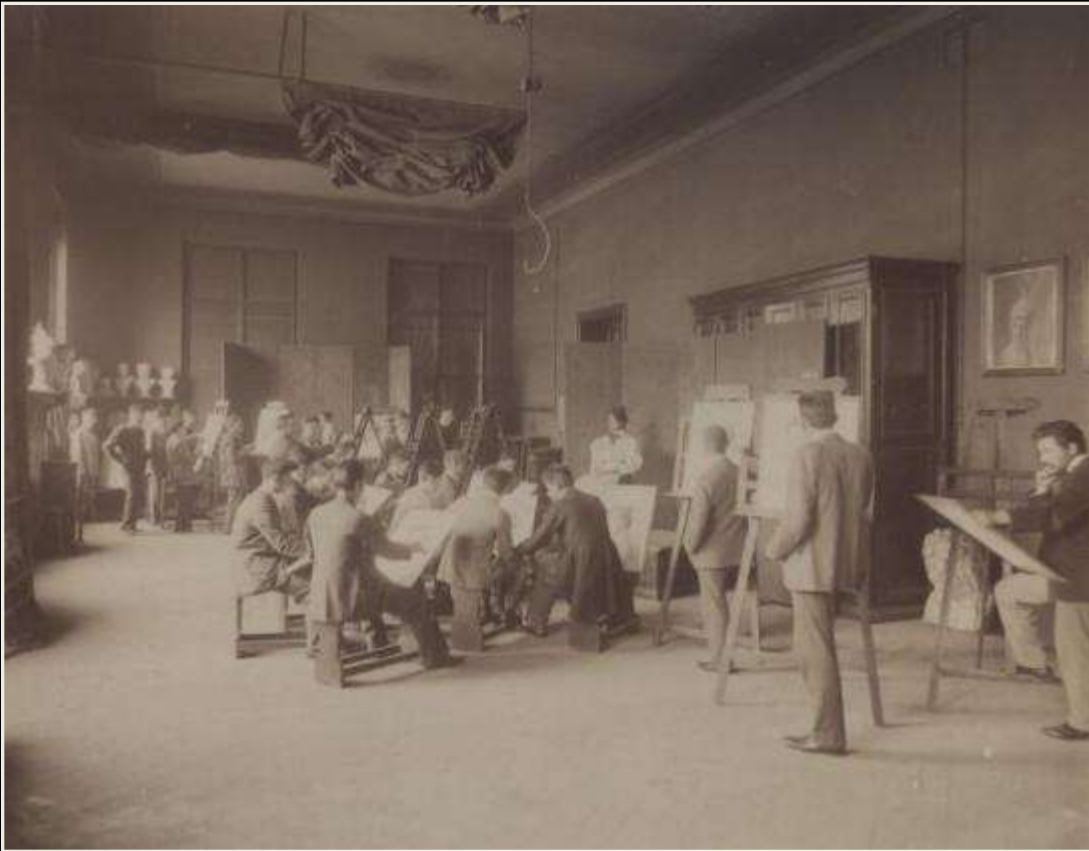
Jules Bastien-Lepage: *A gleaners burgonya*

Realizmus: a valóságnak átfogó, hű, és a jellemző vonásokat kiemelő ábrázolására törekvő művészeti irányzat. (Naturalizmus, természetű ábrázolás)

Bastien-Lepage Munkácsy Mihály jó barátja volt.

Előzmények 2. (akadémizmus)

Országos Magyar Királyi Mintarajziskola, 1900.

Akadémizmus:

- alkotás a rajzolás-festés sok évszázados szabályai alapján, (Mintarajziskola)
- alkotás a műteremben

Előzmények 3. (fényképezés)

Fényképezés

Daguerre francia fényképész 1839-ben szabadalmaztatta eljárását. Kémiaileg érzékenyített ezüstözött rézlemezre rögzít képet.

Petőfi daggerotípiája

Előzmények 4. (Eduard Manet)

Eduard Manet: *Reggeli a szabadban* (1862)

Manet festészete átmenet a realizmus és az impreszionista festészet között. Szokatlan képkivágás, merész témaválasztás, plein-air hatású megjelenítés jellemzi képeit. **Meghökkenítő, újszerű látásmódjával utat mutat a fiatal festőknek.** Az impreszionistákkal ellentétben sosem a pillanatnyi látványt festette. Bár jó barátságban volt az impreszionista festőkkel, sosem állított ki velük.

E. Manet: *Olympia* (1863)

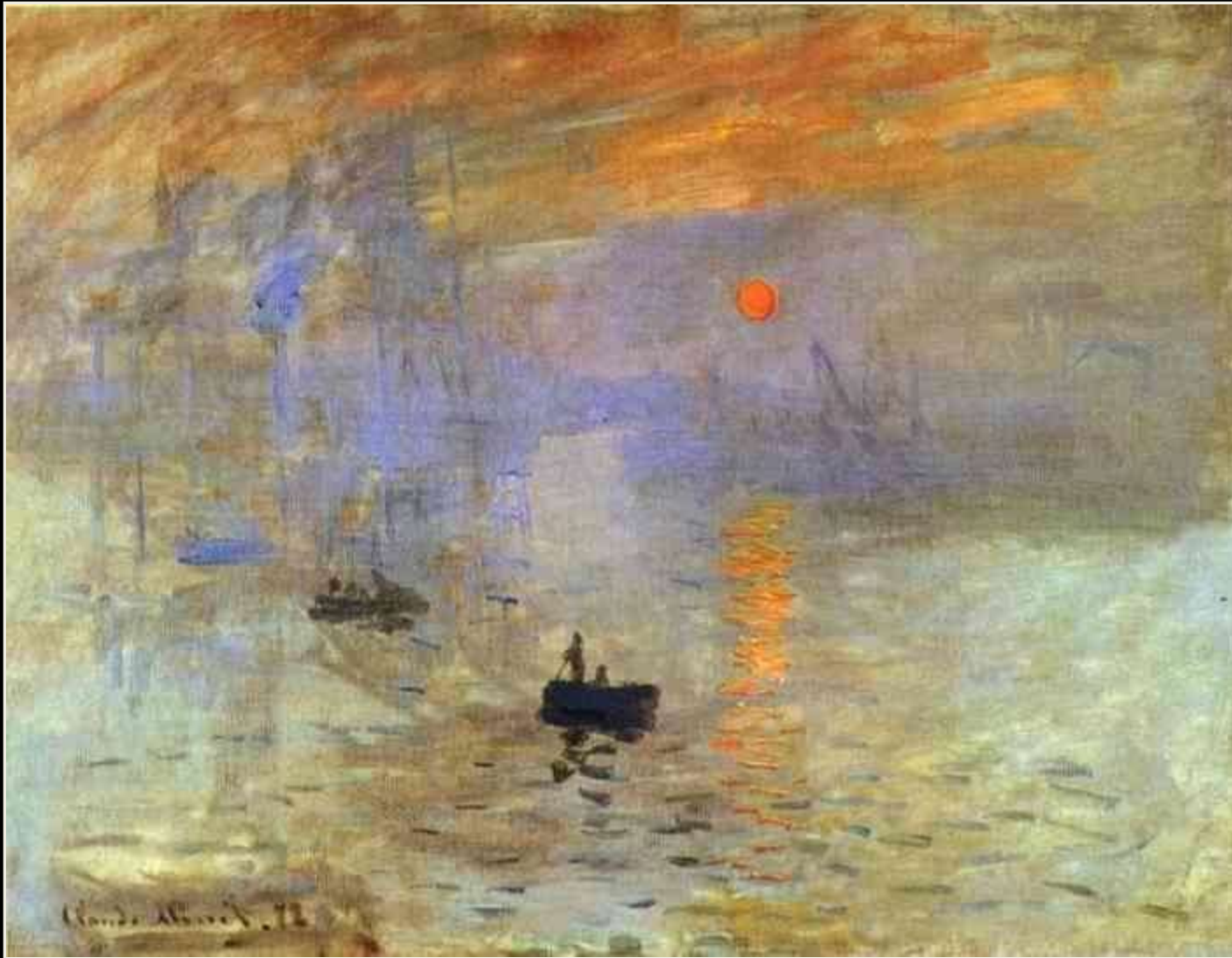
Egy fiatal francia festőkből álló festőcsoport 1874-ben megbotrántoztató kiállítást rendez a párizsi Nadar fényképész műtermében.

Paul **Cézanne**, Edgar **Degas**, Claude **Monet**, Camille **Pissaro**, August **Renoir**, Alfred **Sisley**.

A kiállítás kritikusa Louis Leroy az ott kiállított Monet kép címét fölhasználva (ki)gúnyolásként használta az impresszionista nevet. A festőcsoport büszkén vállalta a nevet, ami később egy forradalmi képzőművészeti mozgalom nevévé vált.

Az impresszionista festők elkötelezetten **plein-air festők**. Törekvésük legfőbb célja az állandó változásban megragadni a pillanatnyi látványt, a **pillanatnyi látvány kiváltotta benyomást** szeretnék ábrázolni. Ezért a rajz másodlagos kifejező eszköz. Ennél fontosabbnak tartják a **színeket** (valőrök), a **fényt**, a **levegőt**, illetve ezek vibrálásának, tükröződésének megjelenítését.

A mozgalom névadó képe

Claude Monet: *A fölkelő nap impressziója*

Claude Monet: *A fölkelő nap*
impressziója

Figyeld meg a képet és próbálj válaszolni a kérdésekre!

1. Milyen színeket használ a festő?

sárga, narancs, vörös, zöldesszürke, lila

2. Vannak-e körvonalak?

nincsenek, a formák elmosódottak

3. Elsősorban milyen képi eszközöket használt a művész?

színeket, foltokat

4. Milyen környezetben készült a kép?

tengerparti kikötő (Le Havre-i táj)

5. Meg tudnál-e nevezni konkrét tárgyakat a képen?

Kikötői daru gémje, csónak, emberi alakokkal, árbocok, part menti település sziluettje, stb.

6. Valójában mit ábrázolt a festő?

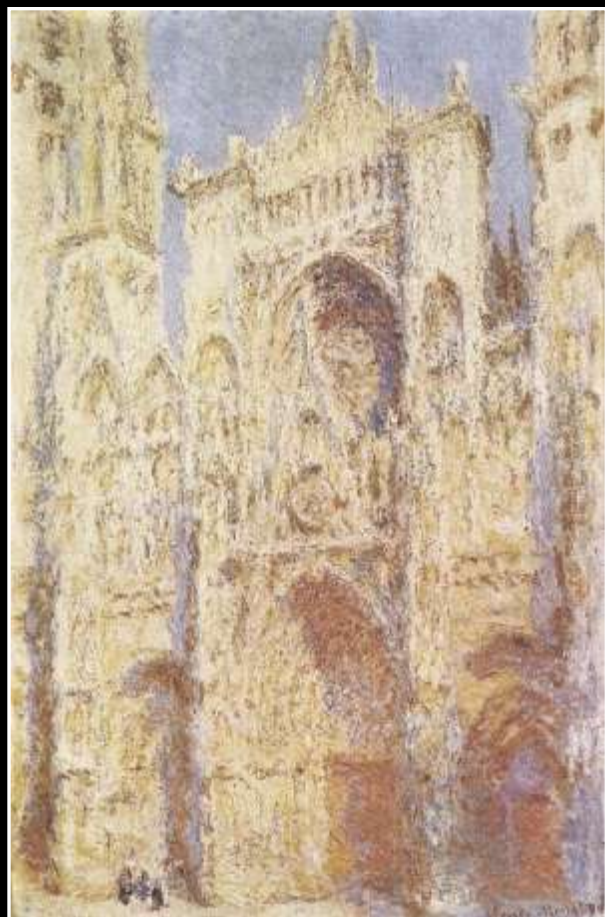
Párát, ködöt, vízfelületet, levegőt (felhőket), tükröződést

A látvány a fényviszonyok hatására pillanatról pillanatra változik

Claude Monet: *Roueni katedrális*

A látvány a fényviszonyok hatására pillanatról pillanatra változik

Claude Monet: *Roueni katedrális*

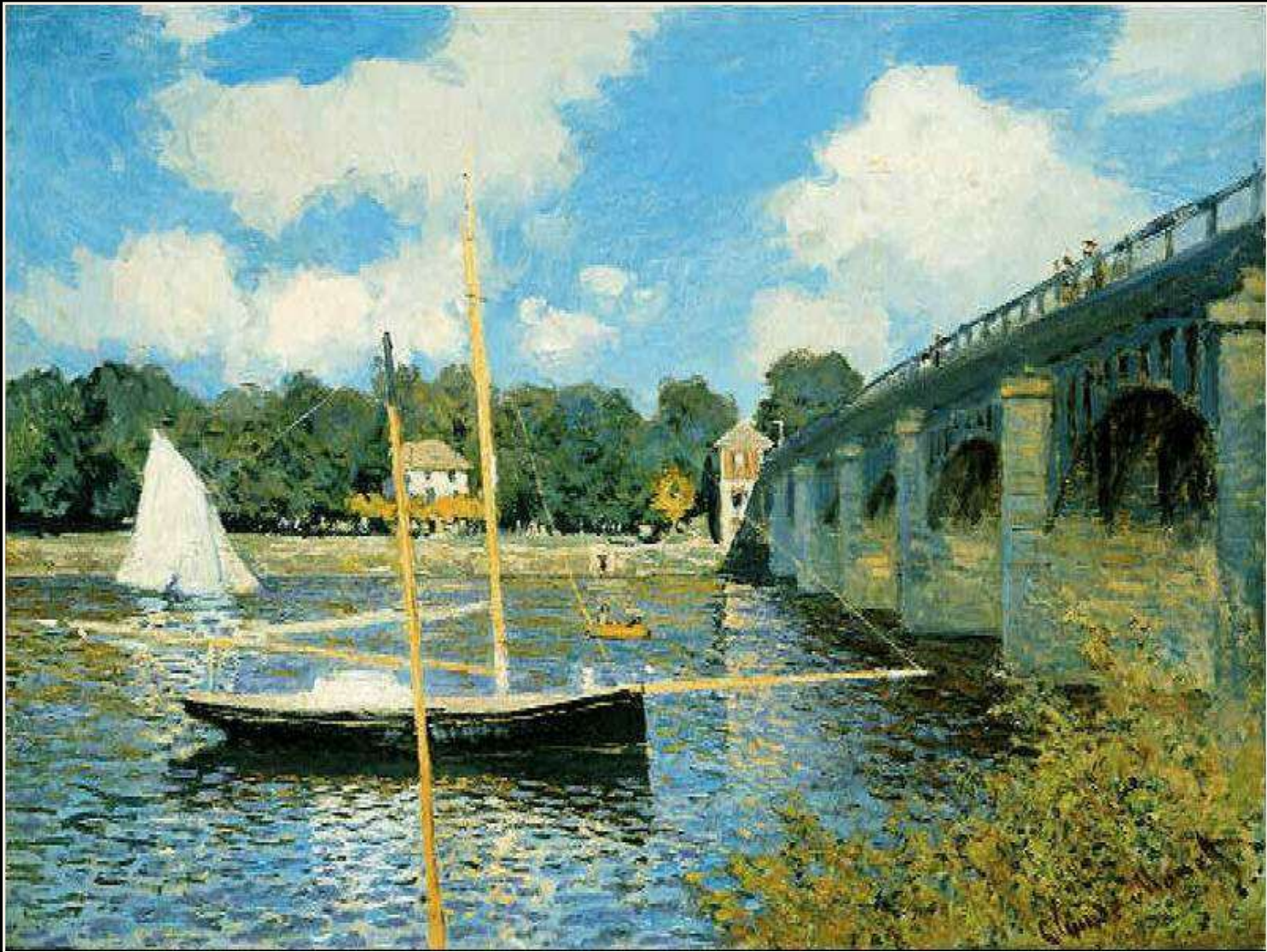
A látvány a fényviszonyok hatására pillanatról pillanatra változik

Néhány másodperc után automatikus áttűnések mutatják a különböző napszakokban, különböző megvilágításban festett katedrális.

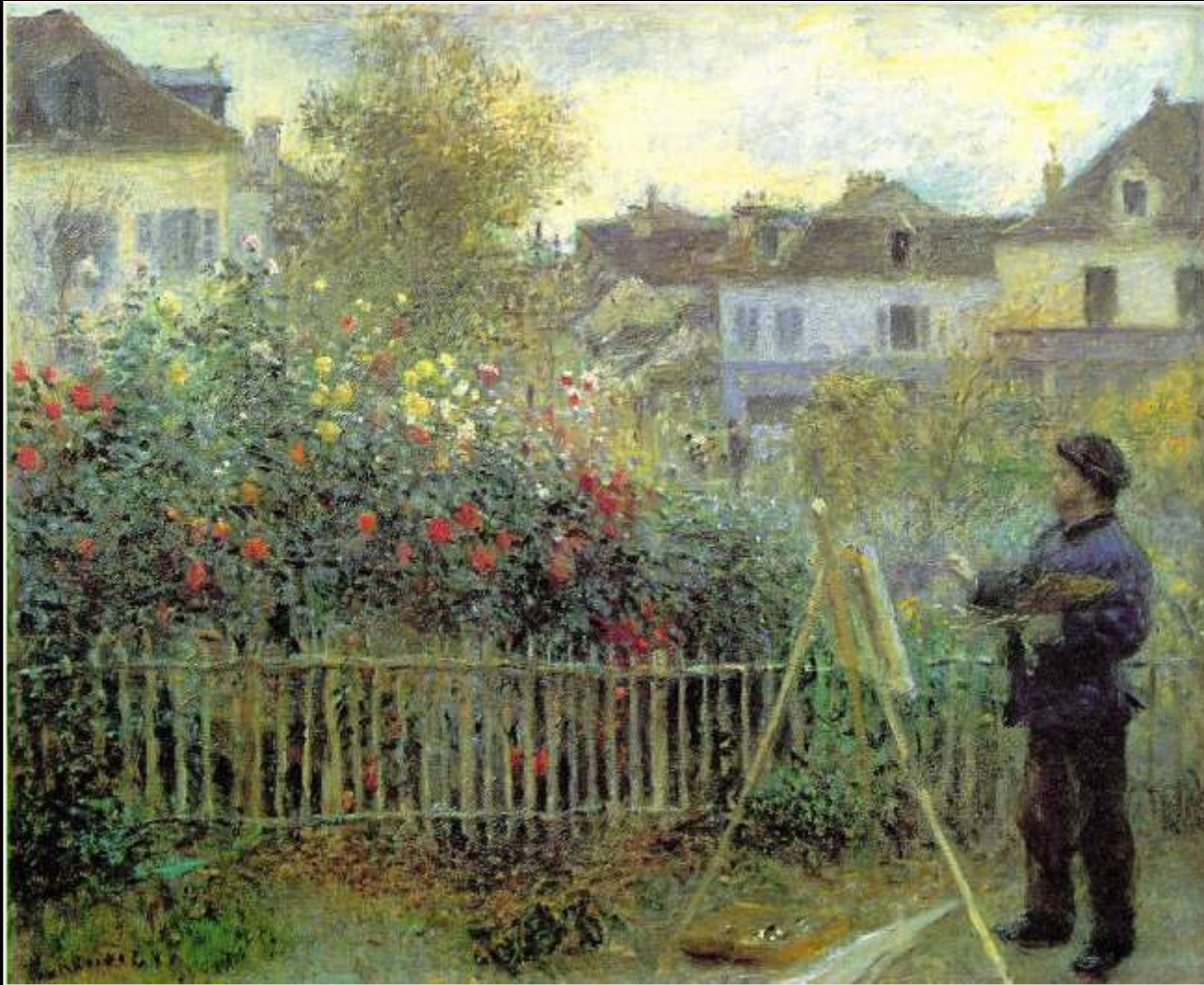
Claude Monet: *Roueni katedrális*

Foltokat, színeket, fényeket, tükröződéseket ábrázoltak

Claude Monet: *Híd Argenteuilnál*

Plein-air festészet 1.

August Renoir: *Monet Argenteuil-i kertjében fest*

Az impresszionista festők előszeretettel festettek a szabadban. Ezt a **szabadban festést nevezük plein-air festészetnek**. A plein-air festészeti eljárás során a fény- és színjelenségeket jelenítették meg. Ez az eljárás gyors festést igényelt. A színeket gyorsan, foltszerűen, jól látható ecsetnyomokkal helyezték el a vásznon. Talán ezért is tekintették elnagyoltnak, sokszor befejezetlennek az impresszionista képeket.

Plein-air festészet 2.

Monet kedvelt témája volt a folyó, folyópart, a vízfelületén vibráló, tükröződő fény festése. A jelenség közvetlen megfigyeléséhez és festéséhez legtöbbször csónakba ült, ott állította föl festőállványát. E. Manet éppen egy ilyen jelenetet örökített meg.

Edouard Manet: *Monet műterme*

Komplementer színharmónia 1.

A színek egymással szemben lévő színei szürkévé egészítik ki egymást. Ezek a kiegészítő vagy **komplementer színpárok**, amik együttes alkalmazása a képen színharmóniát eredményez. Például: narancssárga-kék, zöld-vörös, sárga-ibolya

Camille Pissarro: *Vörös tetők*

Komplementer színharmónia 2.

Camille Pissarro: *Montmartre sugárút éjjel*

Mely színek harmóniáját figyelheted meg a képen?

sárga-lila

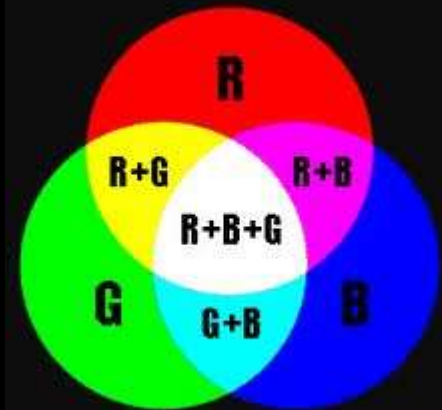
Komplementer színharmónia 3.

Alfred Sisley: *Árvíz Morley-ban*

Pointilizmus

A tárgyak felületi, helyi színei (lokálszínek) kis színfelületekké esnek szét, mint a tévé képernyő képelemei. A látvány a szemünkben és az agyban lévő látóközpontban áll össze képpé.

Az RGB színmodell

Georges Seurat: *Fürdőzés Asnières-ben*

Az impresszionizmus Magyarországon 1.

Paál László – Munkácsy Mihály barátja – a Párizs közeli Barbizonban élt és alkotott. Művészetére hatással voltak a francia impresszionisták. Ő is szívesen festett tájképeket a szabadban.

Paál László: Nyárfák

Az impresszionizmus Magyarországon 2.

Szinyei Merse Pál: *Majális*

Szinyei Merse Pál: *Lilaruhás nő*

A legismertebb impresszionistákhoz közeli művésznk **Szinyei Merse Pál**. Ecsetkezelése, témái erős impresszionista hatásról árulkodnak. Képein ő is szívesen alkalmazta a plein-air festészet szabadlevegőn megfigyelt fény- és színjelenségeit. Ő viszont nem volt plein-air festő, műteremben készültek a képei.

Az impresszionizmus Magyarországon 3.

Ferenczy Károly: *Október*

Ferenczy Károly: *Festőnő*

A mai Románia területén található nagybányai művésztelép művészei között többen is impresszionista felfogásban alkottak. Közülük az egyik legismertebb festőnk **Ferenczy Károly**. Ezen a két képén jól megfigyelhető több tipikusan impresszionista vonás. Mik ezek?

Erős fény-árnyék hatások, plein-air, színek (valőrök)

Impresszionizmus más művészeti műfajokban.

Szobrászat

Az impresszionista gondolkodás (a pillanatnyi benyomás, a felületek fény-árnyék játéka) más művészeti ágak alkotóit is megihlette. Bár a szobrászatban nehezen képzelhető el a pillanat megragadása, annál inkább alkalmas a felületen megjelenő fény-árnyék hatások ábrázolására.

Rodin: *Férfi mellszobor*

Rodin: *Gondolkodó*

Tóth Árpád: Körüti Hajnal

Vak volt a hajnal, szennyes, szürke. Még
Üveges szemmel aludtak a boltok,
S lomhán söpörtek a vad kővidék
Felvert porában az álmos vicék,
Mint lassú dsinnek, rosszkedvű koboldok.

Egyszerre két tűzfal között kigyúlt
A keleti ég váratlan zsarátja:
Minden üvegre száz napocska hullt,
S az aszfalt szennyén szerteszét gurult
A Végtelen Fény millióm karátja.

Bűvölten állt az utca. Egy sovány
Akác részegen szítta be a drága
Nappfényt, és zöld kontyában tétován
Rezdült meg csüggeteg és halovány
Tavaszi kincse: egy-két fürt virága.

A Fénynek földi hang még nem felelt,
Csak a szinek víg pacsirtái zengtek:
Egy kirakatban lila dalra kelt
Egy nyakkendő; de aztán tompa, telt
Hangon a harangok is felmerengtek.

Bús gyársziréna bűgött, majd kopott
Sínjén villamos jajdult ki a térre:
Nappal lett, indult a józan robot,
S már nem látták, a Nap még mint dobott
Arany csókot egy munkáslány kezére...

Claude Debussy: La Mer (A tenger)

Maurice Ravel: Boleró

VÉGE